

77 . Caransebeș | Județ: Caraș-Severin | Punct: Biserica Medievală | Anul: 2017

Anul: 2017

Cod RAN: 51029.02

Perioade: Evul Mediu, Perioada modernă

Epoci: Perioada modernă, Epoca medievală târzie

Tipuri sit: tip neprecizat

Categorii sit: Religios, ritual și funerar, Domestic

Autori: Adrian Ardeț, Iulian Leonti, Dimitrie Pavel Negrei, Silviu Ion Oța

Instituții: Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Muzeul Județean de Etnografie și al Regimentului de Graniță, Caransebeș, Muzeul Național de Istorie a României

Raport

Biserica medievală din Caransebeș a fost descoperită în anul 1988, când au fost demolate mai multe clădiri din centrul istoric al orașului și au fost făcute excavări pentru a fi construite fundațiile unor blocuri. Aceste lucrări au scos la suprafață 17 morminte și 6 gropi comune, dar și o groapă comună cu multe schelete peste care era un strat de lapte de var, gros de 15 cm.

Cercetarea arheologică a început, în anul mai sus amintit, doar după dezvelirea părții superioare a fundației absidei altarului biserici și după ce o parte din navă, cor și sacristie au fost excavate. Ne putându-se realiza o stratigrafie a zonei. -nota 1

Biserica avea ziduri groase de 1-1,10 m din piatră de râu legate cu mortar. Dimensiunile interioare ale edificiului sunt de 15 m lungime și 8,40 lățime. Construcția are patru contraforți pe partea de sud și patru pe partea de nord și doi contraforți oblice pe colțurile din partea de vest. În interiorul bisericii au fost descoperite mai multe cripte. Biserica este de tip sală. -nota 2

În partea de vest a navei, sub pardoseala bisericii au fost descoperite 11 cripte de diferite forme și dimensiuni.

Mormintele descoperite în cripte au fost numeroase și cu un bogat și variat material arheologic. A fost descoperit un număr mare de piese din aur, argint și argint aurit. Toate mormintele dezvelite, cu excepția a patru dintre acestea au avut orientarea est-vest. -nota 3

După finalizarea cercetării, tot în acea perioadă a fost efectuată conservarea primară a ruinelor care a constat în ridicarea zidurilor fundațiilor cu 0,60 m folosindu-se piatră de râu și mortar. Pentru delimitarea temeliilor vechi s-a pus un strat de mortar alb, gros de 6 cm. -nota 4

3. Rezultate și interpretarea lor

Cercetare arheologică preventivă a fost efectuată în partea de sud-est a bisericii medievale, pe o suprafață de 300 mp.

Cu acest prilej am constatat că în partea de sud – est a biserici, în exteriorul ei se află un număr de 12 stâlpi din ciment cu fier beton, dispuși pe trei rânduri la o distanță de 1,50 m. unul de celălalt.

Complexele C1,C2,C4,C5, C8 și C9 reprezintă încăperile pivnițelor clădirilor de sec. XVIII-XIX, distruse în mare parte în anul 1988. Nivelul de călcare a pivnițelor, a fost surprins doar în complexul C9, acesta fiind la adâncimea de 3 m de la nivelul actual de călcare. Zidurile acestor complexe sunt din piatră de râu și cărămidă, înecate în mortar.

Complexele 3A și 3B sunt amenajări moderne din plăci de micașist și cărămizi.

C6 reprezintă o structură dezafectată din lemn și cărămidă. Complexul este suprapus de C5, iar în partea

nordică taie C7 și este tăiat de Z23. Umplutura a fost omogenă, afânată și culoare brună.

C7 a fost un mormânt de înhumare descoperit în stratul galben-verzui aferent necropolei medievale. Dat fiind faptul că a fost distrus de construcția lui C5, C6 și Z23, nu s-a putut preciza orientarea defunctului. S-au păstrat doar oasele de la membrele superioare și inferioare, câteva coaste și vertebre.

A fost denumit C10, o concentrație de oase umane, care însumează 3 morminte deranjate. Au fost descoperite în caroul 7B, la adâncimea de 2,35 m, acest complex a fost suprapus de C8.

Complexul C11 este o groapă, orientată nord-sud, probabil de formă ovală, surprinsă la adâncimea de 1,70 m. de la nivelul actual de călcare. Adâncimea maximă a gropii este de 1,50 m. A fost cercetată pe o suprafață de 4,10 x 1,90 m, ea fiind tăiată de zidurile Z1 și Z2 și este suprapusă în partea de nord est de complexul C3A, iar în partea de vest este suprapusă de complexul C3B. De asemenea această groapă taie la rândul ei mai multe nivele de înmormântare, pe marginile gropii fiind descoperite mai multe oase umane.

C12 reprezintă zona (carourile 1 B-J) cu cea mai mare concentrație de oase umane din întreaga arie cercetată a săpăturii. În cadrul complexului s-a putut distinge clar un număr de 20 indivizi dispuși la o adâncime cuprinsă între 2,60 m și 3,02 m. Pe lângă aceștia au apărut numeroase oase umane (întregi sau fragmentare). Nu s-a descoperit inventar arheologic, ci doar în unele cazuri s-a observat dispunerea în linie a cuielor din fier pe lângă defuncți, ceea ce indică înmormântarea în sicrie de lemn a acestora, fapt întărit și de numeroasele bucăți sau urme de lemn bio degradat. Gropile mormintelor au fost săpate în sterilul geologic al zonei reprezentat de două straturi de culoare galben-verzuie dar diferite în consistență: unul de consistență lutoasă (1,70-2,45 m adâncime) respectiv, un strat de consistență lutos-nisipoasă (2,45 – 3,05 m adâncime). În toate cazurile, defuncții au fost așezați pe spate, iar orientarea lor a fost Est – Vest. Cu excepția M14, gropile mormintelor nu au fost observabile, cea mai probabilă cauză fiind aciditatea ridicată a solului; aici, de menționat este faptul că starea de conservare a oaselor din primul nivel este mult mai bună.

A fost denumit C13, o concentrație de oase umane, care însumează 5? morminte deranjate. Au fost descoperite în cadrul carourilor 1A-B, respectiv 2A-B, la adâncimea de 2,80 m. De altfel, pe lângă acestea au mai apărut fragmente de oase umane, urme de lemn bio degradat și cuie din fier.

A fost denumit C14, o concentrație de oase umane, care însumează 2 morminte puternic deranjate. Au fost descoperite în cadrul carourilor 1A-B, la adâncimea de 3,10 m. Orientarea este est – vest, capul spre vest.

Complexul C15 este o scară interioară, având 8 trepte de calcar, cu dimensiuni diferite. Prima treaptă a fost surprinsă la adâncimea de – 1,92 de la nivelul actual de călcare, iar ultima a fost surprinsă la adâncimea de – 2,78 de la nivelul actual de călcare.

Complexul C16 este un posibil cuptor, cu dimensiunile de 1,30 x 1,12 m, surprins la adâncimea de – 2,80 m. În interior a fost surprins foarte mult lemn ars, câteva fragmente ceramice și fragmente de sticlă. Tot în interiorul cuptorului a fost descoperit un ulcior întreg și o oală, de asemenea întreagă. Acest complex a fost afectat de o canalizare modernă, fiind surprinsă țeava canalizării care este din fontă.

A fost denumit C17, o concentrație de oase umane, care însumează 3 morminte deranjate. Au fost descoperite în cadrul carourilor 1I-J, la adâncimea de 1,00 m. De altfel, pe lângă acestea au mai apărut și alte fragmente de oase umane și cuie din fier. Starea de conservare a oaselor este bună, unele fiind sparte și deranjate din vechime. Acest mormânt este cel mai probabil legat de ultimul nivel de înmormântare din acest sit.

4. Materialul descoperit

Materialul arheologic a fost bogat, fiind reprezentat prin fragmente, dar și fragmente și vase de sticlă, cuie, piese ornamentale din bronz și numeroase monede. Materialul rezultat în urma cercetării arheologice se află în depozitele MJERG Caransebeș.

5. Concluzii.

În urma cercetării arheologice preventive am constatat că necropola, aparținătoare Bisericii Medievale din Caransebeș, a fost grav afectată de construcțiile moderne din secolele XVIII -XIX. Mai târziu în anii

1988-1989, o parte din necropolă a fost distrusă în totalitate, prin construirea de blocuri.

Bibliografie

- C.Schuster, Tr. Popa, Buletinul Muzeului județean "Teoharie Antonescu" - Giurgiu, I/1, 1995, p.20-23.
C.Schuster SympThrac, 7, Tulcea, 1989, p.236-237; idem, Thraco-Dacica, 13, 1992, 1-2, p.35-41;

Informații suplimentare online

[Raportul 5930 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
